

СИЛЛАБУС
 2025-2026 оқу жылының күзгі семестрі
 «8D02210 -Археология» мамандығына білім беру бағдарламасы

	Докторанттардың өзіндік жұмысы (ДӨЖ)	Кредиттер саны		Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен докторанттардың өзіндік жұмысы (ДӨӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)	
95928 Инжілдік және шіркеулік-христиандық археология	5	1,7	3,3		6

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ				
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы
Оффлайн	БП. Таңдау компоненті	Проблемалық, аналитикалық, интерактивті	Пікірталас, сұрақтарға жауап беру, жобалар дайындау, эссе жазу	Оффлайн-жазбаша
Дәріскер (лер)	Ержанова Альбина Ергешбаевна PhD докторы			
e-mail:	erjanova_a@mail.ru			
Телефоны:	+77017846827			

ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ

Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)
Пәннің мақсаты – Докторанттарды Инжілдік және ерте христиандық кезеңдерге қатысты негізгі археологиялық олжалармен таныстыру.	1. Инжіл мәтіндері мен ерте христиандықпен байланысты археологияны зерттеу	1.1. Христиан археологиясын зерттеудің негізгі теориялары мен әдістерін түсіну 1.2. Қарастырып отырған мәселенің көп қырлылығын меңгере отырып олардың ерекшеліктеріне анализ/талдау жасайды.
	2. Докторанттарды библиялық және ерте христиандық дәуірге байланысты негізгі археологиялық олжалармен таныстыру.	2.1. Ертедегі христиандық қауымдастықтармен таныстыру 2.2. Мәдениет және сәулет ескерткіштерін зерттеу, ғылыми әдебиеттер мен мақалаларды талдау
	3. Инжіл және шіркеу ескерткіштерін зерттеуде қолданылатын негізгі археологиялық әдістерді қарастыру..	3.1. библиялық мәтіндерді түсіндіру үшін қолданылатын археологиялық әдістер мен тәсілдерді зерттейді 3.2. археология саласына қатысты терминологияны дұрыс талдау.
	4. Археологиялық дәлелдерді Киелі кітап және шіркеу тарихы контекстінде талдаңыз.	4.1. Археологиялық деректерді діни-тарихи мәселелер аясында сыни тұрғыдан бағалаңыз 4.2. қарым-қатынас дағдыларын дамыту. Археологиялық дәлелдемелерді жақсарту үшін жаңа идеяларды ұсыныңыз.
	5. Археологиялық деректерді діни және тарихи контексте сыни талдау және түсіндіру дағдыларын дамыту.	5.1. ғылыми тұжырымдарды бағалайды, өз пікірін талқыға салады. 5.2. Тақырыпқа байланысты ғылыми

		зерттеулерді жүзеге асыруда қажетті зерттеу нәтижелерін синтездеу және өз ұстанымын әзірлейді.
Пререквизиттер	Библиялық және шіркеу-христиан археологиясы	
Постреквизиттер	Теориялық және салыстырмалы археология	
Оқу ресурстары	Әдебиет: негізгі, қосымша. Ларичев В. Е. Сад Эдема, М.: Издательство политической 1. Байпаков К.М., Ерофеева И.В., Казизиов Е.С., Тернова Г.А. История религий в Казахстане (древность и средневековья). Алматы, 2018 2. Байпаков К.М., Таймагамбетов Ж.К. Археология Казахстана, – А., 2011 2006 3. Клейн Л.С. Археологическая типология. – Л., 1991. 4. Теория и методы археологических исследований – Киев, 1982 5. Щапова, Ю.Л.. Естественнаучные методы в археологии.- М., 1988 6. Мартынов, А.И.. Методы археологического исследования.- М., 1989 7. Dever, W. G. (2001). <i>What Did the Biblical Writers Know and When Did They Know It?</i> Eerdmans. 8. Murphy-O'Connor, J. (2008). <i>The Holy Land: An Oxford Archaeological Guide from Earliest Times to 1700</i>. Oxford University Press. 9. Finegan, J. (1992). <i>The Archeology of the New Testament: The Life of Jesus and the Beginning of the Early Church</i>. Princeton University Press. 10. Meyers, E. M. (1997). <i>The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East</i>. Oxford University Press. 11. Терновая Г.А. К проблеме истории, религии и жизненного уклада государства Кангюй в конце III-IV вв. // Проблемы истории филологии и культуры. РАН. М.; Магнитогорск; Новосибирск, 2014, № 1. 12. Байпаков К. М., Ерофеева И. В., Казизов Е. С. Распространение тибетского буддизма в Восточном и Юго-Восточном Казахстане. XVII — середина XIX в. // История религий в Казахстане. Древность и Средневековье. Алматы : Service Press, 2018. С. 219–282. 13. Восточный Туркестан и Монголия. История изучения в конце XIX — первой трети XX века. Т. IV. Материалы Русских Туркестанских экспедиций 1909–1910 и 1914–1915 гг. академика С. Ф. Ольденбурга / под общ. ред. М. Д. Бухарина, В. С. Мясникова, И. В. Тункиной. М. : Индрик, 2020. 656 с. 14. Головчинер В. Д. Китайский Туркестан // Восточный Туркестан и Монголия. История изучения в конце XIX — первой трети XX века. Т. IV: Материалы Русских Туркестанских экспедиций 1909–1910 и 1914–1915 гг. академика С. Ф. Ольденбурга / под общ. ред. М. Д. Бухарина, В. С. Мясникова, И. В. Тункиной. М. : Индрик, 2020. С. 22–54. Ресурстар: Microsoft Office Word Зерттеушілік инфрақұрылымы «Археология, этнология және антропология» ғылыми-зерттеу орталығы – әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Археология, этнология және музеология кафедрасы, 4-5 кабинет; ҚР ҒЖБ министрлігі Ғылым комитеті «Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты», 3 қабат. Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы 1. Интернет. 2. ПОЭК бөлімі. Интернет-ресурстар 1. http://elibrary.kaznu.kz/ru. univer.kaznu.kz. 2. faraibi.univesity	

Пәннің академиялық саясаты	Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады. Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді. Ғылым мен білімнің интеграциясы. Докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда
-----------------------------------	---

	көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді. Сабакқа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі. Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі. Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Өртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді. Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар телефон/электрондық пошта арқылы консультативтік көмек ала алады, мұғалімнің контактілері силлабуста көрсетілген erjanova_a@mail.ru немесе ZOOM бейне байланыс арқылы https://us04web.zoom.us/j/76842750607?pwd=FgGUPhscCs7D3CzEj07WkZlIaiPCbI.1 кенестік көмек ала алады. МООС интеграциясы (massive openonline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек. Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.
--	---

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері	
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға	Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген. Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады. Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.	
A	4,0	95-100	Өте жақсы		
A-	3,67	90-94			
B+	3,33	85-89	Жақсы		
B	3,0	80-84			
B-	2,67	75-79			
C+	2,33	70-74			
C	2,0	65-69	Қанағаттанарл	Формативті және жиынтық бағалау	% мәндегі баллдар
				Дәрістердегі белсенділік	0
				Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	38
				Өзіндік жұмысы	22

C-	1,67	60-64	ық	Жобалық және шығармашылық қызметі	0	
D+	1,33	55-59	Қанағаттанарл ықсыз	Қорытынды бақылау (емтихан)	40	
D	1,0	50-54		ЖИЫНТЫҒЫ	100	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарл ық-сыз			
F	0	0-49				
Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.						
Аптасы	Тақырып атауы				Сағат саны	Макс. балл
Модуль 1. Антропогенез ғылымы						
1	Дәріс (теориялық): Кіріспе. Пәннің мақсаты мен міндеттері				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Әдебиеттер мен деректерге шолу				2	
2	Дәріс (теориялық): Библиялық археологияның тарихы: негізгі кезеңдері мен бағыттары.				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Библиялық археологияның тарихы				2	
3	Дәріс (теориялық): Дәстүрлі нанымдар, тәңіршілдік, маздеизм, манихейлік				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Қазақстандағы дәстүрлі нанымдар				2	
4	Дәріс (аналитикалық Ескі өсиет археологиясы				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Ежелгі Израиль мен оның көршілеріне қатысты ірі археологиялық олжалар				2	14
	ДӨОЖ 1 – берілген ДӨЖ 1 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру					
Модуль 2. Маздеандық шеңбердің діни нанымдары мен культтері i						
5	Дәріс (теориялық): Діннің алғашқы формалары				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Солтүстік және Орталық Қазақстанның ерте формалары				2	14
	ДӨЖ 1. Иерусалим және оның археологиялық қазбалары: храм тауы, Дәуіт қаласы					15
6	Дәріс (теориялық): Тәңіршілдіктің негізгі қағидалары.				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Салттық тәжірибе және атрибуттар				2	14
	ДӨОЖ 2 – берілген ДӨЖ 2 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру					
7	Дәріс (теориялық): Оңтүстік Қазақстанда маздаизмнің пайда болуы және дамуы				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Манихейлік				2	14
	ДӨЖ 2. Апостолдар мен ертедегі христиан қауымдарының іс-әрекетінің археологиялық дәлелдері.					15
Модуль 3. Шетел библияның дамуы						
8	Дәріс (теориялық): Жаңа өсиет оқиғаларының тарихилығын растайтын археологиялық дәлелдер				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Ғалилея мен Иерусалимдегі қазба жұмыстары				2	14
	ДӨОЖ 3 – берілген ДӨЖ 3 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру					
	Аралық бақылау 1					100
9	Дәріс (теориялық): 20 ғ Шетелдік библиялық археологияның дамуы				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Ежелгі еврейлердің космографиялық идеялары				2	8
	ДӨЖ 3. Иконография және оның археологиялық маңызы					15
10	Дәріс (теориялық): Византии Христиан археологиясы				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Византияның христиан ескерткіштерінің археологиясы: шіркеулер, монастырлар, катакомбалар.				2	8
	ДӨОЖ 4 – берілген ДӨЖ 4 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру.					
11	Дәріс (теориялық): Христиандық рәміздер мен артефактілер				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Археологиялық олжалардағы ерте христиандық белгілер.				2	8
	ДӨЖ 4. Жоғарғы Ертіс өңіріндегі будда монастырлары					15
12	Дәріс (теориялық): Христиандық рәміздер мен артефактілер				1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Археологиялық олжалардағы ерте христиандық белгілер.				2	8
	ДӨОЖ 5 – берілген ДӨЖ 5 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру					
13	Дәріс (теориялық): Қазақстандағы VII-XIII ғғ. буддизм тарихының ерте кезені				1	

	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Будда ілімінің идеялық негізінің қалыптасуы	2	8
	ДӨЖ 5. Критерийлер нәсілдік тиістіліктің және нәсілдердің қалыптасу факторлары.		15
14	Дәріс (аналитикалық): Христиан дінінің ең көне ескерткіштері	1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Алғашқы христиан шіркеулері	2	8
15	Дәріс (аналитикалық): Текелі стелласы мен Тамғалытас киелі орны	1	
	Семинар/зертханалық сабақ (түрі): Нәсілдердің қалыптасуы мен таралуы	2	7
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (емтихан)			100

Декан _____ Байгунаков Д.С.

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
Академиялық комитетінің төрайымы _____ Бижанова М.Т.

Кафедра меңгерушісі _____ Жұматаев Р.С.

Дәріскер _____ Ержанова А.Е.

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ
 «Інжілдік және шіркеулік-христиандық археология» бойынша жазбаша тапсырмасы
 (АБ 100%-дың-15%)

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық	«Қанағаттанарлықсыз»	
	13-15 %	10-12 %	6-9%	3-5%	0-2%
Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға қазіргі інжілдік және шіркеулік-христиандық археологиясындағы жаңаша тұжырымдарды саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым жасап, үш сұрақтың толық жауап жазу.	"Жақсы" деген баға барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелер қамтылмаған, қазіргі кездегі еліміздегі інжілдік және шіркеулік-христиандық археологиясының даму мәселелері көрсетілмеген, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, сұрақтардың мазмұнын ашпайды.	Қойылған сұрақтарға дұрыс жауап жазбай, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Антропогенездің заманауи мәселелеріне қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. Практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Қарастырып отырған пәнге	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады.

негіздемесі	байланысты терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	жалпы деңгейіне әсер етпейді.	шешімнің нәтижелерін өндеуде дәлсіздіктердің болуы.	нашар пайдаланылған.	Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
-------------	--	-------------------------------	---	----------------------	---